

Omistajaohjauksen antaminen Pikassos Oy:lle

Aluehallitus 10.02.2025 § 55
1995/00.01.01/2025

Valmistelija toimialajohtaja Jussi Savola, puh. 040 330 5512, jussi.savola@omahame.fi

Selostus

Johdanto

Sosiaalialan osaamiskeskusten tehtävänä on kehittää ja välittää sosiaalialan osaamista ja asiantuntemusta sekä huolehtia yhteistyöstä alueellisten erityis- ja asiantuntijapalvelujen tuottamiseksi. Valtioneuvosto on 31.10.2024 päättänyt, että sosiaalialan osaamiskeskusten rahoitusta uudistetaan osana laajempaa rakenteellista muutosta. Uudistuksen myötä sosiaalialan osaamiskeskukset keskitetään viidelle yhteistoiminta-alueelle (YTA-alue) 1.7.2025 alkaen.

Päätös sosiaalialan osaamiskeskusten uudelleen järjestelyistä tuo mukanaan merkittäviä muutoksia, joilla on sekä toiminnallisia että taloudellisia vaikutuksia. Valtioneuvoston päätöksen perustelumuiotissa korostetaan, että muutokset parantavat yhteistyötä ja resurssien tehokasta käyttöä, mutta rahoituksen leikkaukset voivat heikentää osaamiskeskusten toimintakykyä ja henkilöstön määrää. Osaamiskeskusten määrän väheneminen keskittää resursseja ja tehostaa toimintaa. Muutos mahdollistaa tiiviimmän yhteistyön sosiaalipalveluiden ja alueen koulutusjärjestelmän kanssa, tukee sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota ja parantaa palvelujen laatua. Uudet osaamiskeskukset sijoittuvat sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueiden mukaisesti, mikä selkeyttää yhteistyöaluetasoisia toimintaa ja mahdollistaa laajemmat tutkimus- ja kehittämishankkeet.

Muistiossa kuitenkin todetaan, että rahoituksen leikkaukset ovat merkittävä haaste. Valtionavustuksen määrä vähenee lähes puoleen aiemmasta, mikä voi heikentää osaamiskeskusten toimintakykyä ja johtaa henkilöstön irtisanomisiin. Tämä voi vaikeuttaa uusien osaamiskeskusten perustamista ja nykyisten toimintojen siirtämistä uusille toimialueille. Erityisesti siirtymäkauden aikana rahoituksen väheneminen voi merkittävästi vaikuttaa osaamiskeskusten kykyyn hoitaa lakisääteisiä tehtäviään. Muistion mukaan rahoituksen väheneminen voi aiheuttaa joidenkin osaamiskeskusten äkillisen lopettamisen rahoituksen vähäisyyden vuoksi.

Uusien osaamiskeskusten perustaminen ja nykyisten toimintojen siirtäminen aiheuttavat hallinnollisia kustannuksia ja vaativat merkittävää henkilöstöresurssia. Siirtymäkausi on tiukka, ja muutosten valmistelu on haastavaa. Muistion perusteella tämä voi heikentää osaamiskeskusten kykyä hoitaa lakisääteisiä tehtäviään siirtymäkauden aikana. Lisäksi on tärkeää, että muutosten valmistelu ja toimeenpano toteutetaan huolellisesti, jotta osaamiskeskusten toiminta ja palvelut voidaan turvata myös tulevaisuudessa.

Sisä-Suomen YTA-johtoryhmän linjaus

Sisä-Suomen YTA-johtoryhmän kokous pidettiin 22.11.2024. Kokouksessa käsiteltiin mm. sosiaalialan osaamiskeskusten tulevaisuutta. Tällä hetkellä Sisä-Suomen YTA-alueella toimii kaksi osaamiskeskusta. Kokouksessa todettiin, että sosiaalialan kehittämistoiminnan rahoitusta supistetaan

merkittävästi, mikä vaikuttaa organisoitumiseen ja toiminnan tehokkuuteen. YTA-johtoryhmä päätti yksimielisesti edetä siten, että sosiaalialan kehittämistoimintaa toteutetaan jatkossa sopimus pohjaisesti.

YTA-johtoryhmän linjauksen toteuttaminen tarkoittaa merkittäviä muutoksia nykyiseen sosiaalialan osaamiskeskusten palveluiden järjestämistapaan. Kanta-Hämeen ja Pirkanmaan hyvinvointialueilla toiminta on organisoitu osakeyhtiömuotoon ja toimintaa harjoittaa Pikassos Oy-niminen osakeyhtiö. Yhtiössä on lisäksi omistajana Satakunnan hyvinvointialue. Vastaavasti Etelä-Pohjanmaalla sosiaalialan osaamiskeskus on organisoitu sopimus pohjaisesti.

Jotta Sisä-Suomen yhteistoiminta-alueen toiminta saadaan sovitettua valtioneuvoston uuden linjauksen ja rahoituksen edellyttämälle tasolle, nykyiset sosiaalialan osaamiskeskuksia koskevat järjestelyt Sisä-Suomen YTA-alueella on järjestettävä uudelleen. Käytännössä tämä tarkoittaa Pikassos Oy:n purkuprosessin käynnistämistä.

Omistajaohjaus

Hyvinvointialueesta annetun lain 48 §:n mukaan omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla hyvinvointialue omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Omistajaohjaus voi liittyä perustamissopimuksiin, yhtiöjärjestysmääräyksiin, palvelujen tuottamista koskeviin ja muihin sopimuksiin, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen hyvinvointialuetta eri yhteisöissä edustaville henkilöille, muuhun hyvinvointialueen määräysvallan käyttöön sekä muihin vastaaviin seikkoihin.

Uudistuksen jälkeen jokaisella YTA-alueella olisi yksi osaamiskeskus. Kehysriihessä päätetyn määrärahan vähennyksen vuoksi sosiaalialan osaamiskeskusten valtionavustuksen määrän arvioidaan vähenevän vuodelle 2025 lähes puoleen vuoden 2024 tasosta. Valtionavustuspäätökset tulevat 1.1.-30.6.2025 nykyisille osaamiskeskuksille ja 1.7.-31.12.2025 uusille muodostettaville osaamiskeskuksille. Valtionrahoitukseen sopeutuminen edellyttää hyvinvointialueilta välittömiä toimenpiteitä. Valtioneuvoston uusien linjausten toteuttaminen edellyttää omistajaohjauksen antamista Pikassos Oy:lle ja yhtiön purkuprosessin käynnistämistä. Kanta-Hämeen hyvinvointialue omistaa yhtiön osakekannasta 50 %.

Sisä-Suomen YTA-johtoryhmä on linjannut, että jatkossa sosiaalialan osaamiskeskusten palvelut tuotetaan sopimus pohjaisesti. Tämän sopimuksen sisällön valmistelu ja päätöksenteko kulkee eri prosessissa ja valmistellaan samanaikaisesti Pikassos Oy:n purkuprosessin kanssa.

Hallintosäännön 35 §:n 1 momentin 3-kohdan mukaan aluehallitus vastaa omistajaohjauksen toteuttamisesta.
(JS)

Hyvinvointialuejohtajan päätösesitys

Aluehallitus pyytää Pikassos Oy:n toimivaa johtoa käynnistämään välittömästi yhtiön purkamiseen tähtäävät toimet. Tavoite on, että yhtiön toiminta päättyy viimeistään 30.6.2025.

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösesityksen.

Toimialajohtaja Satu Ala-Kokko ja rahoitus- ja investointijohtaja Petrus Kukkonen olivat kokouksessa paikalla asiantuntijoina tämän asian käsittelyn aikana.

Täytäntöönpano

Päätösote / Pikassos Oy, Pirkanmaan hva, Satakunnan hva, Etelä-Pohjanmaan hva, toimialajohtaja Satu Ala-Kokko

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta